

Előfizetési ár:

Egész évre 4 K.
Fél évre 2 K.
Negyed évre 1 K.
Egyes szám 20 f.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadja az Orsz. Erdészeti Egyesület
(Budapest, V. Alkotmányutca 6. sz.)

Felelős szerkesztő:

TÖRÖK SÁNDOR m. k. erdőmérnök,
erdőmérési szakiskola igazgató.

AZ ERDŐ

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmonsor vagy annak helye 40 f. Egész oldal 40 K.
Fél oldal 20 K. Negyed oldal 10 K.
Nyolczad oldal 5 K.

Többszörös megjelenés esetén engedmény megegyezés szerint.

Előfizetők részére az állásalkinálattal és kereslet rovata rövid ízlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Az előfizetési ár „Az Erdő kiadóhivatala” czimén Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedése, küldendő.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez, — Temesvár 3, Vadászterdői erdőőri szakiskola.

Az Erdő munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tisztja jövedelem teljes összegében az Orsz. Erd. Egyes. által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Tartalom:

Lászlóffy István: Erdei lopások és károsítások.

Bohus Károly: A praeparálásról.

Dr. Kukuljević József: Lovak törvényes hibáiról.

Paozkoviczné: Tyuktenyésztesről.

Különfélék: Halálozás. — Nyugdíjbiztosítás. — Az állatok szívóssága. — Az erdők és a jégeső. — Guttapercha fák. —

Uj gummifák fölfedezése. — Állatok kora.

Előfizetések nyugtázása.

Pályázati hirdetmények.

Hirdetések.

A tárczában:

Falosi Dénes: Béni bácsi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Erdei lopások és károsítások.

Irta: **Lászlóffy István**, várm. tb. főjegyző.

Ha valaki az erdőből fát lop vagy az erdőbirtokost másképp megkárosítja, ezen cselekményével erdei kihágást, vétséget vagy büntetett követhet el. Minthogy a kihágások elbírálására a közigazgatási hatóságok illetékesek, a vétségek és büntettek felett pedig a rendes büntető bíróságok ítélkeznek: az erdőszemélyzetnek kellően tájékozva kell lenni az iránt, hogy előforduló esetekben a lopások és károsítások melyik hatóság hatáskörébe tartoznak, hogy panaszukat illetékes helyen terjeszthessék elő. Szükségesnek tartjuk tehát e végett az erdőtörvénynek és a büntetőtörvénynek ide vonatkozó rendelkezéseit tájékoztatás végett általánosságban ismertetni.

Az erdőtörvény 69. §-a szerint, ezen törvény második czim, II. fejezetének A) és B) pontjai alatt meghatározott lopások és mások erdejében elkövetett károsítások erdei kihágást képeznek, ha: a) lopás esetében a lopott dolog értéke — a külön megtérítendő kár be-

számítása nélkül; b) károsítás esetében pedig az okozott kár összege 60 koronát nem halad túl. A cselekmény e minősége nem változik az által, hogy az ezen szakaszban meghatározott érték vagy kár összege a tettes elilétetése előtt általa elkövetett több erdei kihágásból származik.

Ha tehát a lopott erdei termék értéke, vagy károsítás esetében az okozott kár összege 60 koronát vagy ezen alóli összeget tesz ki, a cselekményt, mint erdei kihágást az illetékes közigazgatási hatóságnál kell az erdőszemélyzetnek feljelenteni, mert az erdőtörvény 73. §-a szerint, ha a lopott dolog értéke vagy az okozott kár 60 koronát felülhalad, a cselekmény a büntetőtörvény értelmében vétséget, illetőleg büntetett képez, mely esetekben az eljárásra a rendes büntetőbíróságok lévén illetékesek, a panaszt oda kell benyújtani.

Kérdés most már, hogy a törvénynek ezt a rendelkezéseit minden egyes adott esetben elfogadhatjuk-e zsinórmértékül és nem kell-e még egyéb más körülményekre is tekintettel lennünk?

A törvénynek ezen említettük rendelkezését csak általános irányelvül fogadhatjuk el, mert ha a törvénynek egyéb rendelkezéseit is figyelemünkre méltatjuk, reá jövőnk, hogy e mellett még egyéb szempontok is befolyással vannak vagy lehetnek arra nézve, hogy vajjon egy büntetendő cselekmény kihágást avagy vétséget, illetve büntetett képez-e?

Ugyanis az erdőtörvény 73. §-a kimondja még, hogy több külön erdei lopásnak az érték szerinti minősítésénél a büntetőtörvénynek rendelkezései tartandók meg.

Vizsgálunk kell tehát, mik lehetnek a büntető-törvénykönyvnek ide vonatkozó rendelkezései?

A büntetőtörvénykönyv 335. §-a kimondja, hogy annak meghatározása végett, vajjon büntetett vagy vétségel képez-e a lopás, mindazon dolgok értéke egybe foglalandó, melyeket ugyanazon tettes, bár több külön lopás alkalmával ellopott, vagy ellopni megkísérelt, vagy melyeknek ellopásában részes volt.

E szerint tehát, ha valaki 30 korona értékű erdei terméket lop és mielőtt ezen erdei kihágásért jogerős ítélettel büntetett volna, ismét 40 korona értékű terméket lop: ezáltal nem erdei kihágás, hanem lopás vétsége létesül, minélfogva tettes ellen nem a közigazgatási hatósághoz, hanem lopás vétségének elkövetése miatt a bírósághoz kell panaszt emelni, mert ezen több külön erdei lopás tárgyértéke egybefoglalva, illetve összegezve 70 koronát tesz ki, a mi az erdő-törvény 69. §-ában meghatározott 60 koronát meghaladja.

Az erdő-törvény 74. §-a szerint továbbá büntetett képez az erdei lopás, habár a lopott dolog értéke 60 koronát nem halad túl, ha erre vonatkozólag valamelyike azon körülményeknek forog fenn, melyeknél fogva a lopás, tekintet nélkül a dolog értékére, a büntetőtörvények szerint büntettnak állapíttatik meg.

Béni bácsi.

Irta: Pálosi Dénes.

Béni bácsi tulajdonképen az én nagybátyám volt, így írhattam volna címül azt is, hogy: »Az én nagybátyám.« De mivel e rokon kötetleket kifejező címet sohasem használtam, mert az öreg nem engedte nemcsak nekem, hanem egyetlen rokonának sem, hogy olyan megszólítást használjon, melyik rokonságot árulna el, így következetes maradok én is. S bár már régen korhad a jó öreg fejfája, agglegényi különködését most is tisztelem, mert megérdemelte, hogy becsüljék még a siron túl is.

Béni bácsinak életét, természetét, szokásait abból az időből, mikor még nem volt nagybátyám, helyesebben mondva én nem voltam unokaöcsese, Mari nénitől

Azokat a körülményeket, a melyek a lopott dolog értékére való tekintet nélkül a lopást büntettnak állapítják meg, a büntetőtörvénykönyv 336—338. §-ai határozzák meg. Ezen, az erdei lopásnál tekintetbe jöhető körülmények: ha a lopás csata, tűzvész, vízáradás, vagy más közveszély színhelyén, vagy közelében követtetik el; ha a lopás elkövetésénél rabló- vagy tolvajszövetségnek két vagy több tagja működött közre; ha szolgálatban álló személy szolgálatadójától lopja el az erdőterméket; ha a lopást közhivatalnok közhivatalnoki jellegének felhasználásával követi el; ha a tolvaj, vagy ha löbben volnának, ezek egyike a lopás elkövetése végett közhivatalnoki jelleggel, vagy hatósági megbízást színel; ha a tolvaj a lopás elkövetésekor lőfegyvert viselt habár azt se nem használta, se nem mutatta.

Ezen rendelkezések szerint például, ha az erdőőr az őrizetére bízott erdőbirtokostól erdőterméket lop, vagy ha valaki erdei termék lopásánál tetten éretvén, azt állítja, hogy ő mint hivatalos személy (községi bíró, esküdt stb.) hivatalos eljárásból foglalja le és viszi el az erdőterméket, vagy ha valakinél lopás közben lőfegyver van, legyen a lopott termék értéke bármilyen csekély is, nem erdei kihágást, hanem lopás büntetettét követi el, a miért a bíróság által a

tudtam meg Béni bácsi egyetlen élő testvérétől, kit a nagyrokonságból egyedül türt meg maga mellett, mint házvezetőnőt. De anyire soha sem szállott alá az öreg, hogy Mari néni tanácsát megfogadta volna, lett légyen az bármily színigazság. S ha olyankor Mari néni duruzsolt, Béni bácsi mindig kész tréfaival, helyre ütötte az egyetértés pillanatnyira megbillent egyensúlyát.

Mari néni állítása szerint Béni bácsi, mint gyermek a szabad természet, legszabadabb csemetéje volt. A nagy magyar alföldön született.

Egyenes lelkű, szabad gondolkozásu, jó szívvel és még jobb kedélyvel megáldott gyermek. De makacssága, dacossága nem ismert határt, úgy hogy már 10 éves korában nem birt vele senki. Apja-anya szomorúsággal gondoltak a fiú jövőjére. A segítségül hívott öreg plebános jobb útra térítő szándékai is kudarcot vallottak.

Pedig Béni gyerek nem volt rossz, megrögzött gonosz, csak csintalan. Szándékosan kárt nem csinált soha senkinek, csak bosszúságot, azt azonban bőven juttatott mindenkinek, ki korlátozni akarta szabad mozgásában, vagy ki parancsokkal akart vele szemben tekintélyt szerezni. Az ilyen parancsolókat mindig alaposan feltréfálta, nevetségessé tette. Kortársai féltek

büntetőtörvénykönyv 340. §-a alapján öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Megjegyezzük, hogy a lopás vétsége és a lopás büntette között a határvonalat a büntetőtörvénykönyv 334. §-a határozza meg. E szerint, ha a lopott dolog értéke nem nagyobb száz koronánál, a lopás vétséget, ellenkező esetben pedig büntettel képez.

Az előadottakból kitűnik, hogy erdei lopás eseteiben általános szabályul fogadhatjuk, hogy ha a lopott termék értéke 60 koronát túl nem halad, a cselekmény erdei kihágást, 60 koronától 100 koronáig lopás vétségét, ezen felül pedig büntettel képez, de csak abban az esetben, ha a felsoroltuk valamely körülmény a cselekmény minősítésére különben befolyással nincsen.

A praeparálásról.

Irta: **Bohus Károly**, m. kir. erdészeti altiszt.

A praeparáláshoz leginkább csak ügyesség szükségeltetvén, minden erdőőr szaktárs azt elsajátíthatja, mert ha ezen tudás másnak nem, de saját magának mindenesetre jó.

Még pedig jó magánszórakozás és gazdasági szempontból.

Az ember mindig élvezetet, gyönyörűséget talál az általa készített — mindenesetre szép és elfogadható — állatban.

tőle, mert erősebb, ügyesebb, eszesebb volt náluknál, így tudták, tapasztalták, hogy elintézendő ügyekben mindig ők huzzák a rövidebbet.

A nagyobb fiúkat furfanggal kényszerítette meghódolásra. Hol egy szigetre csalta őket fontos és érdekes látni valók ígéretével, s a pallót ellődítva fogságba ejtette a társaságot, hol pedig vadruccatozás szedés czime alatt olyan ingoványos helyre vezette a vele daczolókat, hogy teljesen fogva voltak s a kivezető utat csak akkor mutatta meg, mikor biztosítást kapott a feltétlen megadásról.

Ezekért az apró manőverekért maradandóbb harag azonban sohasem támadt, mert minden közös játéknál a gyengébbekkel tartott s a siker legtöbbször az ő oldalán volt.

Labdázni, futni, lovagolni, fára mászni mesterien tudott. Csapatjában mindig ő volt a vezér s a dirigálásban senki sem multa felül.

Az iskolában is megnyilvánult féktelen természete, de csak apróbb csinyek, ártatlan tréfáig terjedt, úgy hogy tanítói is inkább mulattak mint bosszankodtak rajta.

Könyveit még fel sem vágta soha, csak a fülével

Gazdasági, jobban anyagi helyzetének javítási szempontból pedig egy kis mellékjövedelemre tehet szert.

Némelyek a praeparálást valami ördögös mesteriségnek tartják, azért is többször lehet hallani »En ezt akár mit adnának nem tudnám megcsinálni.« Dehogy is nem, egy hónapi próba után kinek csak egy kis érzéke van hozzá, könnyen megtanulhatja.

Mint mindennél, úgy ennél is a kezdet nehéz.

Még pedig nehéz azért, mert nem mindenki tudja, az esetleg előforduló kellemetlen szagot megszokni és a munkát megkönnyebbitő apró előnyös fogásokat elsajátítani.

A praeparálni tudáshoz, jobban mondva madárkitöméshez az első kellék a szép és gyors nyúzás.

A madarat mielőtt lenyúznók, megmérjük és pedig a csőre hegyétől a farka végéig, megjegyzendő, hogy nem kinyújtott nyakkal, hanem ahogy azt a madár életében szokta összehúzni. Megmérhetjük még a szárnynak a csőrtől való távolságot is, hogy majd az összeállításnál kellő helyére helyezhessük.

A mérés után fűrészport (baglyokhoz burgonyalisztet kell használni, mert a fűrészport nem lehet a tollak közül kivenni), veszünk elő s egy feltétlenül éles kést.

Ezután gyufaszál vagy hajtű segítségével egy kis vattát bedugunk a madár két orrlyukába és szájába, hogy a kifordításnál a vér vagy a begy tartalma ki ne folyjon s a tollakat be ne mocskolja.

A szárny és lábakat az izületben kifecszamítjuk, hogy könnyebb legyen a kifordításnál őket kihúzni.

Most kezdődik a tulajdonképeni bonczolás. A madár hasán a tollakat a szegycsont végétől a végbél nyílásig szétfujjuk s ezen a részen a bőrt óvatosan felmetszük.

tanult. A mit egyszer hallott azt nem felejtette el, felelni mindig tudott.

16 éves, fejlett erős, izmos gyerek volt, mikor elhangzott a legnagyobb költő ajkáról a »Talpra magyar!«

Béni gyerekre nagy hatást tett e költemény. Csinytevéseit teljesen abba hagyta. Megbízható barátait maga köré gyűjtötte s beszélt nekik hosszan, lelkesen, meggyőzően, hogy mit? azt rajtuk kívül senkisémet tudta meg. De mikor végig járta a hazát a dal, hogy »Kossuth Lajos azt izente...«

Béni gyerek tizenkettővel magával azonnal megjelent a székelyek apjánál Bem apónál, csákót, kardot, lovat kért a maga s társai részére. Az öreg tábornok könnyezve ölelte meg a bátor gyerekeket s óhajításukat azonnal teljesítette.

Az ezred legfiatalabb legényei, vidámságot vittek be az egész ezredbe. Merészek, bátrak, vakmerők voltak. A tiszték szerették, bajtársaik becsülték, becézgették s az ezred fiainak nevezték őket.

De meg is érdemelték a gyerekek e kitüntetését, mert nem volt az a merész vállalkozás, melyre önkényl készséggel és vígan ne jelentkeztek volna s vállalkozásuk majdnem mindig sikerrel járt.

Miért óvatosan?

Azért, nehogy a has falát átvágjuk és a belek kiforduljanak s így a munkát megnehezítjük.

A bőrt ujjal körül elválasztjuk a hústól, addig míg a láb ízületéhez nem érünk. A lábakat kitoljuk s az ízületben elvágjuk.

Ujjunkkal a bőrt tovább fejtegetjük egész a hát közepéig, mignem a gerinczesontot érezzük. (Az ujjal való fejtegetés persze csak varjútól fölfelé történhet. A kisebbeknél ezt a munkát az úgynevezett csípessel, csiptetővel végezzük.)

Ezek után már a testet csak a farktól kell elválasztani. És pedig mutató ujjunkkal kívülről s alulról megtámasztjuk a farkesigolyákat s ollóval belülről elvágva a végbelet és a még ott levő húst egy ügyes biztos vágással elvágjuk a gerinczesontot. A vágás ne történjék nagyon közel a farkhoz, mert esetleg elvágjuk a tollak végét s így azok kiesnek. Inkább hagyjunk rajta kevés húst és egy vagy két farkesigolyát.

A bőrt tovább fejtjük, míg a szárnyakhoz nem érünk. A szárnyakat közvetlen a test melletti forgóban, ízületben elvágjuk. E munkálatoknál a fűrészpont minél gyakrabban használjuk, hogy a zsírt s az elvágások által előszívárgott vért felszárítsuk s a tollakat be ne mocskoljuk.

A következő munkánk már könnyebben megy.

A bőrt megfogjuk s könnyen lehuzhatjuk egész a fejéig. Itt már egy kissé vigyáznunk kell.

A fej két oldalán vannak a fülek. Ezeket óvatosan az egész belső fülszerkezettel ki kell úgyszólván tépni. A szemeket a késsel kiemeljük s a szemhéjakhoz nőtt bőrrel együtt levágjuk. A fejtést egész a csőr tövéig végezzük.

Az ütközeteknél alig hangzott el a „rajta! rajta!“. A tuzat gyerek mint forgó szél rohant előre s mindig ők vezették be a támadást, mégis csodák-csodája soha egyik sem kapott még karczolást sem, mintha Hadur maga védelmezte volna választottjait.

Az ősz hadvezér egy heves ütközet után a gyerekek vállait megveregette valamennyit altiszté akarta tenni, de a fiúk csak Béni részére kérték a káplári sarzsit s azt a kegyet, hogy ők képezzék csak a Béni szakaszát, mit az öreg készséggel teljesített.

Így jött létre az első huszárgyerek szakasz, később több is lett, de az elsőt egyszem multa felül, jókedvben, fáradhatatlanságban, vitéségben.

A gyerekesapat különösen kitünt kémszemle és portyázási szolgálatokban, könnyű, gyors, eszélyes és biztos mozdulataikkal bámulatba ejtették sokszor a fővezért is.

Sz...t ostromolta az öreg egyízben, mikor jelentették, hogy az élelem, különösen a hús fogyóban van s a környékből már nem lehet kapni semmit, így távolabbra kell kiküldeni élelemszerzőket. Az öreg e feladat teljesítését a gyerekekre bízta, ez volt az első önálló megbízása a gyerek csapatnak.

Egy nap és egy éjjel szakadatlanul nyeregben ült

Mikor ez megvan, a nyakat a fejesigolyánál levágjuk.

A fejtéssel immár készen lévén, nincsen egyéb hátra, mint a benmaradt hús teljes kiszedése, vagyis a bőr és a benmaradt csontokról a húst alaposan letisztítani.

Mikor a fejet a hústól és agyvelőtől megtisztítottuk, a szem- és fejüreget arzénsavas vagy anélküli agyaggal kitöltjük.

A nyakbőrt is megtisztítjuk s arzénikummal bekenve a fej csontját, óvatosan ráhuzzuk a bőrt a fejre.

A hús kitisztítását a farknál kezdjük. Ha tiszta szintén bekenjük méreggel s visszahúzzuk a bőrből.

A lábakat mindig addig fordítjuk ki a bőrből, a meddig kívülről toll fedi a lábat. A méreggel való bekenést talán szükségtelen már többször említenem.

A szárnyak kitisztítása következik ezután.

A kitisztítás módját fölöslegesnek tartom elmondani, mindenkinek lelkiismeretére bízom a jó kitisztítást.

A szárnyak után a bőr hátra levő részét tisztítjuk meg.

Nagyobb madaraknál a szárnyakat még kívülről is fel kell vágni, mert belülről nem lehet annyira a bőrt lehuzni, hogy teljesen megtisztíthassuk a hústól.

Ezek után a bőr elő van készítve a kitömésre.

Még megemlítendő, hogy némely madarak fején nem lehet a nyakbőrt áthúzni u. m. harkály, vadruca, vadliba, daru stb. Ilyenkor addig huzzuk le a bőrt a meddig lehet s a nyakat levágjuk a fejtől.

A nyakbőrt megtisztítjuk, bemérgezzük s visszafordítjuk.

A fej bubján azután szétfujjuk a tollakat s fejközepétől, egy a fej hosszának megfelelő vágást teszünk.

a kis csapat s hoztak magukkal 30 vágó marhát és két cserepárt az ellenségtől. De hoztak ennél fontosabbat is, hírt a közeledő felmentő sereg számáról, ágyuiról, terveiről, miért az öreg nyilvánosan megcsókolta a gyerek káplárt s azonnal őrmesterré nevezte ki a kis csapat ujjongó örömeire.

Az öreg a kapott hír szerint eljárva, megverte a felmentő sereget s a város ezt megtudva önkényt megadta magát.

Nagy volt az öröm és vigasság, de csak rövid ideig, mert nagy munka volt még hátra. Előre hát, gyerekek kémszemlére! Adta ki a második megbízást az öreg.

Béni 12-ed magával újra munkához látott.

Vizmosásokban, bokrok, fák védelme alatt megközelítették az ellenségnek előre tolt két századát, kik egy faluban gulában rakott fegyvereik mellett pipázgatva heverésztek. Tudatában annak, hogy a győzők messze vannak s mulatnak, így ők nyugodtan pihenhetnek.

Mint derült égből a villám, úgy csapott közibük a 12 huszárgyerek, úgy hogy egyetlen fegyvert sem tudtak elsűtni ellenük. Menekült eszeveszetten ki hová tudott. A hanyat-homlok rohanó gyalogságot, közülök

Ezen a nyílason a fejet kifordítva megtisztítjuk, kitöltjük mint fent s visszafordítjuk. A nyílást most bevarrhatjuk.

Végre megtehetjük az előkészületeket a madár kitöméséhez.

Ha a madár tollazata a lövéstől bevérződött volna, azt puha nedves szivacsoszal ledörzsölgetjük, mikor már tiszta száraz ronggyal a tollakat megnyomogatjuk, hogy a vizet, a mennyire lehet felszárítsuk. Egy tollseprővel, vagy kéreg papirdarabbal addig legyezzük a mosott helyet, míg a tollak teljesen meg nem száradtak.

A test készítését kezdhethetjük most, vagy már a mosást megelőzőleg. A testet többféle anyagokból készíthetjük és pedig: széna, szalma, fagyapottal, (kőc- és vattával testet csinálni nem jó, mert a drótot nem engedi átszurni rajta) de legalkalmasabb a turfa (Rendelhelhető: Aradon Pósnér, Szegeden Haering és Budapesten Dr. Lendl-féle praeparatoriumában.) Az előbb említett három anyagokból kötéssel készítjük a testet.

Az igazi testnek megfelelő hosszúságu csomót veszünk az anyagból s azt alaposan lekötjük spárgával. A test kötésénél előforduló fogásokat a kitömő kevés ügyességgel és gyakorlattal könnyen elsajátíthatja, a miért is ezen munkálatok részletezésébe nem bocsátkozom. A főszabály az, addig rakjunk csomókat, vagyis addig kössük a testet, míg nem olyan alakú mint a madár teste. Ez a munka néhány kísérlet után már eléggé könnyen megy.

Mikor turfából készítjük a testet, legelőször a madár testét a turfalapra oldalt fektetjük s alakjának megfelelő darabot vágunk ki. Aztán a vastagságát mérjük reá, vagyis előlről mintázzuk meg, faragjuk ki a turfából.

többet levágva, megsebesítve, üldözte a kis csapat, míg teljesen szét szórta s azután visszatért a faluba, hol 200 puskát, felszerelést és 10 könnyen sebesültet az ellenségből, szekerekre rakva, visszatértek az öreghöz.

Örömkönnyek között hallgatta az ősz vezér a jelentést, előbb alaposan lehordta a gyerekeket merészségükért, de meg is bocsátott nekik azonnal s a vitézségi érmet az ezred tisztelgése mellett tűzte a félelmet nem ismerő hősök mellére. Béninek pedig arany bojtot nyujtott át s hadnagy úrnak titulálta.

Az egész ezred büszke volt a gyerekekre.

A harc a szerencse szeszélyes játéka. A vert sereg holnap győző lehet s a győző csapatát veszthet.

Bem apó soha sem bizakodott el, de reményét sem vesztette el soha. Csekély dolgoknak nem tulajdonított nagy fontosságot, de a következményekre mindig gondolt s azokat helyesen ítélte meg.

Mikor a piski hidra mutatott az öreg s azt mondta, hogy: »Ha e híd elvész, elvész Erdély is!« mély benyomást és erős hatást tett az egész hadseregére. Egy halk moraj zugott végig a seregen, mely lehetett fogadás, de lehetett válasz is a vezér mondására az, hogy a híd a mienk marad s vele Erdély is.

Ha mindkét oldal felől teljesen megfelelő az alak, akkor az éleket, sarkokat faragjuk le, hogy olyan gömbölydet alakja legyen, mint a madár teste. Azután a nyaka helyére egy, a madár nagyságának megfelelő vastagságú, puha égetett drótot szúrunk. A drót végét a mellen kidugva horog alakúra hajlítva a testbe verjük. Ez a horog fogja a nyakat szorosán tartani.

A drótra kőcczel oly vastag nyakat csavarunk, mint a minő a madár nyaka. Esetleg egy-két $\frac{m}{m}$ -rel vastagabbra is csavarhatjuk, mivel a nyakbőr úgy is kitágult.

A madarat, akár nyitott, akár csukott szárnyal csináljuk, a szárnyába drótot kell befűzni, hogy össze ne essenek.

A drótot belülről kezdjük befűzni s az első evező toll hüvelyébe kell találni, mert csak így van meg a szárnynak a kellő kifeszültsége.

A drótot a felkarcsont körül csavarjuk, s az elvett húst kőcczel vissza csavarjuk. A kőcczesavarás a lehető legerősebb legyen, tehát keményre legyen csavarva.

A drótok végeit háromélűre hegyesítjük, mert csak úgy bírjuk a toll hüvelyébe s a lábaknál a lábszáron átvezetni.

A lábakba a drótot a talpból kiindulva fűzzük be. A drótot egy párszor megmozgatjuk, hogy könnyen járjon.

A lábizmait szintén kőcczel csavarjuk vissza. Ajánlatos a lábizmait a nyúzás után — mielőtt a csontokról letisztítanók — lerajzolni. Így a kellő alakot adhatjuk vissza, amilyen volt a természetben.

Mikor készen vagyunk, a bőrt még egyszer bemérgezzük.

Ezek után hozzáfogunk a madár összeállításához.

A parancs áltamadásra szólott. Foglalkoztatni, lekötöni az ellenséget, mely a túlparton háromszoros erővel táborozott. Ennek célja az volt, hogy idő nyeressék az ágyúknak a megfelelő dombokon leendő elhelyezésére.

Az áltamadást a huszárok végezték és teljes sikerrel. Az ellenség egész erejével a hid felé fordult. Huszáraink játékának komoly színezésére még csak egyetlen jelenet vált szükségessé, hogy az ágyúk és tűzterek a megfelelő helyre juthassanak. A hidra kellett lovagolni a leggyorsabb galoppba egy szakasz huszárnak.

De a hid túlsó oldalán látható volt az ellenségnek egy üteg ágyúja lövésre készen. Így a hidra lépők teljes bizonyosságra mennek a halál torkába. Az ősz vezér látta és tudta ezt, de látta és tudta az egész hadsereg minden katonája is, mégis meg kellett hozni az áldozatot, a győzelem reményében.

Ilyen esetekben az önkényt vállalkozókat illeti az elsőség.

Alig hangzott el a felszólítás, a 12 gyerek jelentkezett.

Egy rövid búcsu, az ősz vezér intése, s 12 üde hang egyszerre kiáltotta éljen a haza! s berohantak a halál torkába.

A testből kiinduló nyakdrótot az öreg lik táján be-szűrjük, úgy hogy a két szem közt a csőr felett jöjjön ki. A madár megszáradása után a drótot azután le-csipjük.

A szárnyakat közvetlen a nyakdrót mellett szűrjük be, hogy a drótok vége a mell táján jöjjön ki s horog alakúra hajlítva beverjük a testbe, a szárnyak felkar-csontjait a hátára hajlítjuk, mint a hogy azt a madár természetben tartja. A nyakbőrt óvatosan felhúzza, a nyakat S alakúra hajlítjuk.

A lábdrótokat a lábak természetes helyeire, tehát a szárnytól mintegy két-három $\frac{1}{m}$ -nyire szűrjük be a madár testébe.

A nyúzásnál a lábcsont helyét megfigyelhetjük s ezt minden kezdőnek ajánlom is, mert máskülönben nem jó állású madarakat fog kapni.

A farkot két drót darabbal odatűzzük a test végébe.

Evvel készen volnánk az összeállítással, még hátra van a kitömés munkájából a nyak utántömése.

A nyúzás által a nyakbőr ugyanis többé-kevésbé kitérítve s ezt kőcczel után pótoljuk, mert máskülönben, vékony nyaku madarat kapunk, ami szinte visszaszítóan rúg.

Ezen utántömést a csőrön keresztül történik. Az utántömés ne legyen csomós és lazán történjék.

Kitölthetjük még a lábaknál és a farknál levő üreget is rövidre vágott (1 $\frac{1}{m}$ hosszú) kőcczel.

Mielőtt a madár hasát bevarrnók, a lábak hajlását adjuk meg. A láb alakja a következő alakhoz hasonlít:

Egy üteg ágyu egyszerre okádtá tűzét a kis csaptra s egyszerre septe le őket a hídról.

Tíznek testét darabokra szaggatta a kartács, kettő sértetlenül bukott le lovastól a híd alá, de lovaik hullái eltemette őket is.

Az ellenség hurrája kísérté a fiúk halálát, de az öröm nem tartott sokáig, mert a vezér ágyú közbe szóltak, még pedig olyan sikerrel, hogy a 12 gyerekért 3000 halott fizetett életével. A híd nem vészett el, s így Erdély sem. De elveszett az ezred virága, az ezred 12 édes gyermeke.

Csata után összeszedték a hősök holttesteit, 10-et sehogy sem találtak meg a gyerekek közül, kettőt lovaik hullái alul ástak ki. Még volt bennük élet. Magukhoz tértek s a kérdésre, hogy mikép érzik magukat? tréfával válaszoltak: »bekopogtattunk egy kicsit a másvilág kapuján, de nem volt passierschein-ünk s így visszakergették.« Estére azonban egyikük újra és örökre visszatért a hadak urához. A 12-ből csak egy maradt élve s az az egy Béni volt. De egyik lábát odacsippte a menyország kapuja, nem tudta használni; élettelenül lógott törzsén.

A felcserek váltig hangoztatták, hogy le kell vágni,

Az *a* részt (a czombesonttól) a drót képezi, a *ó* rész a kőcczel körül csavart részt, a *c* rész a madár csüdje.

Mikor az meg van, bevarrhatjuk a nyilást s állványra helyezhetjük. Más más alakú állványt adunk a madárnak, hogy ha az nyitott vagy csukott szárnyval van kitömve.

Hogy hogyan adjunk állást? Egyszerűen úgy, hogy az illető madarat megfigyeljük s az állást aszerint utánozzuk.

Ha nyitott szárnyval csináljuk a madarat, a szárnyát, egy a testbe szúrt s ív alakban meghajlított dróttal kifeszítjük. A drótot a szárnyra erősen ráhajlítjuk, hogy tartson. A farkot két hosszú pappendekli darab közé fogjuk (gombostűkkel több helyen megerősítve) s úgy hagyjuk míg teljesen meg nem száradt. Hogy a tollak (szárny és farkban) szárazak, arról tudjuk, ha megemelgetve már nem mozognak. Meg kell még említenem, hogy a fark száradása 2-szer 3-szor annyi ideig tart, mint a szárnyaké.

A talapatokat lehet többféleképen készíteni, u. m.; faágakból, deszkából, diszítve moha, száraz fűvel stb. Ez a kitömő izlésétől függ leginkább.

Hátra van még a madár szemének a betevése. A nyúzás előtt meg kell nézni, hogy a madár szeme hogyan van, az üregben és milyen színű. Mikor a madár már készen van a valódi szemének megfelelő nagyságú és színű üvegszemet (kapható a fönt említett czégeknél) agyaggal beragasztjuk a helyére. A szemüregét egy gyufaszál segítségével tele tömjük fazekas agyaggal s a szemet az üregbe nyomva a szemhéjakat ráhúzzuk, mintha a madár aludna. Akkor a szemhéjakat a helyére tesszük s a szemnek a természetes állását adjuk meg.

de a gyerek mindig azt hangoztatta, hogy »együtt születünk, együtt pusztulunk«.

A sors azzal jutalmazta a csökönyösséget, hogy meggyógyította a lábat s mikor a gyerek újból jelentkezni akart szolgálatra, nem találta meg többé sem a maga, sem semmiféle ezredet. A hősök eltűntek, eloszlottak, kivándoroltak. Az ellen kereste, szaglászta a hősök nyomát. Listába szedte a kiválóbbakat s ha megfoghatta vérpadra vagy börtönbe vitte őket. Listára volt téve a 12 gyerek is. De kitudódott, hogy 11 fölött már nem hatalmaskodhatnak, annál becsesebb lett volna a 12-ik ha kézre kerülne, hogy a többieknek szánt jutalomban is őt részesíthetnék. S hogy tervük nem sikerült, annak egyedül a név volt oka. Ugyanis a szortirozást három főtiszt végezte, kik külön-külön a saját módszerük szerint beszéltek a magyar nyelvet, de mikor együtt voltak, mindegyik okosabb volt a másiknál.

Béni a férfi nevén volt bejegyezve a fekete listán. Elekes Benedek volt a teljes cím, utána bünei voltak felsorolva, melyek közül a két század csufos szétverése piros tintával kétszer aláhúzza, a mi piros vért jelentett. A fekete aláhúzás a börtönt képviselte.

A »Elekes«-sel könnyen végeztek a főtisztek, de a »Benedek«-vihart idézett elő. Az egyik »Benedek«-

Gyenge tehetségemhez képest igyekeztem megismertetni a madár kitömésénél követendő eljárást tisztelt szaktársaimmal, azon reményben, hogy a kinek egy kis hajlama és ambíciója van hozzá, saját hasznára fogja fordítani.

Lovak törvényes hibáiról.

Irta Dr. Kukuljević József, m. kir. állatorvos.

E lapok hasábjain legutóbbi közleményemben általánosságban megemlékeztem arról, hogy állatok vásárlásánál mire ügyeljünk. Most ezúttal a részletekre akarok kitérni, hogy kedves olvasóimnak tanácsosal szolgáljak, utbaigazítást adjak, hogy a lelketlen kufárok meg ne károsítsák.

Keresztekben áll a gabona, le van tarolva a szántó-föld, zakatol már a cséplőgép, vigan folyik a cséplés, hangos a mező, pajta a vidám daltól, számot vett a gazda a természettel és hálát ad a Mindenhatónak, hogy adott, ha talán silányan is, télire való gabonát. Már már mondja a gazda fehérsége, atyjok ez meg az kellene a rozs árából, veszünk egy csikót, eladjuk a riskatehenet és veszünk jobb tőgyelőt, megvesszük lányunk kelengyéjét most már félre tehetjük a kézfogó meg nászajándék díját aztán majd csak megleszünk télire valahogy. Így folyik a tervezgetés, már előre örül a Pista gyerek, hogy hajthatja a sárgát télen a közeli városba egy kis piaczi holmival. Veszünk tehát lovat a gabona árából, mondja a gazda és pénzét jó jövedelmező tej reményében befekteti a sárgába. Elindul a család feje, mert hisz most kezdődnek a vásárok és anyjuk biztatja vigyázzon csak kend, hogy be ne

nek olvasta, a másik »Bened«-nek a harmadik »Bened« mellett kardoskodott s győzött. Így állították ki az elfogatási parancsot is.

S ép ez volt a Béni szerencséje, mert a »Bened« nevet még az alsóbrangú fogdmegek is megmosolyogták s meg sem próbálták keresni a tulajdonost, így menekült meg Béni a főbelövetéstől. Béni sok hányatást élt át, míg Béni bácsivá vedlett.

En törvényszéki bíró korában kerültem házához, akkor ismertem meg. Sz. megyének leghíresebb vadásza, legismertebb adomázója, tréfacsinálója volt.

A föld előteremtényei között legjobban szerette a diákokat és a kutyákat. Szerinte csak a diák képviseli a teremtő hamisítatlan akaratát. Ész, szív, kedély, tűz a maga eredeti formájában, eredetiségében, épségében csak a diákok lelkében található fel.

Maga köré gyűjtött 15—20 szegénysorsú diákokat, őket gondozta, ruházta, nevelte, dorgálta, büntette egy szóval megtette magát apjuknak.

Lehet, hogy agglegénységi voltát akarta ezzel az illúzióval megédesíteni, vagy lehet az is, hogy a múlt emlékeinek áldozva, természeté kívánta a zajos környezetet.

csapják, valami hitvány jószágot ne vegyen ám. Azon leszek anyjuk mondja a férfi. Hát azon is legyen és jól nézze meg mit is vesz, mert aztán a verejtékes munkának, keserű csalódás és veszteség lesz a jutalma.

Hát, hogy baj ne essék, elmondok egyetmást a lovak hibáiról.

Már a multkor elmondottam, hogy a törvény betűi szerint »az eladó felel mindazon hibákért, melyek az állatban az eladáskor jelen voltak és amelyet laikus fel nem ismerhet« ki kel nyitni jól a szemet, hogy aztán baj esetén legyen visszkeresetnek helye.

A lovak főhibái, melyekért a törvény előtt az eladó felel akár jót állott akár nem, a fuladozás, a hörgösség, bubacsíra, fekete hályog, a havi vakság, takonykór, bőrféreg, gyanús mirigykór, csökönnyösség. A törvényes határidő, melyen belül visszkeresettel lehet élni a következő:

Fuladozás	15 nap.
Hörgösség	15 >
Bubacsíra	30 >
Fekete hályog	30 >
Havi vakság	30 >
Takonykór	15 >
Bőrféreg	30 >
Gyanús mirigykór	15 >
Csökönnyösség	30 >

Már az eddig felsoroltakból is látható, mennyiféle betegségben szenvedhet egy ló, melyben a magyar törvény az osztrák polgári törvénykönyv 922—937. §§-ai alapján biztosítékot és visszkereseti jogot biztosít a vevőnek, de földolog, hogy e törvényadta biztosítékkal

Így kerültem én is házához s lettem Béni bácsi diák fia, mint a hogy hívtak bennünket a városban mindenütt. Mi e címre büszkék is voltunk sőt még tanáraink is, mert a Béni bácsi diákjai között sem rovott, sem bukott, sem rakoncátlan, sem pipogya nem volt soha, mert a melyik nem ütötte meg a mértéket, annak rögtön távozni kellett. Az eltávolítást azonban soha egyse várta be, önkényt bucsúszó nélkül hagyta el mindenik az otthont, mert ismeretes volt az öreg elve: »számár nem való diáknak, az menjen kordét húzni.«

A megüresedett helyre, az öreg tudta és híre nélkül a szobafőnök bárkit beállíthatott egy hétre s ha élettörténetét, bizonyítványait Béni bácsi láttamozta, végleg ott maradt, ha pedig a szentesítési megjegyzés az volt, hogy »nem láttam«, akkor a jövevénynek azonnal pakolni kellett.

Az öreg diákjai teljes katonai nevelésben részesültek, de öntudatos és nem reájuk erőszakolt szigorral. Az őszinteség, becsületesség, igazmondás mindenkivel szemben voltak a főerények.

(Vége következik.)

élhessen és eredményt érhessen el az, hogy jól megnézze az állatot, mert ha tudja vesz meg ilyen bajban szenvedő állatot, már nehéz az eladón keresni az állat árát.

Nem egy szegény ember már földönfutóvá lett, mert nem volt tisztában, részben a betegséggel, részben a törvény erre vonatkozó rendelkezéseivel. A legtöbb baj, amint hosszú évi gyakorlataimból magam is tudom, mert hisz eleget voltam peres esetekben szakértő és tanú, abból keletkezik, hogy a vevők nem voltak tisztában a törvény által előírt visszereseti határidővel, azért itt fel is soroltam és ajánlom is, hogy ezt mindenki jól jegyezze meg magának, hogy adandó esetben tudja magát mihez tartani.

A leggyakoribb a felsorolt esetek között a fuladozás, amely pör tárgyát szokta képezni. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy ezt a bajt ideig-óráig el tudják állítani mindenféle fogással a lelketlen kufárok és ott a vásáron az állaton nem venni észre semmit. (Már érte, hogy laikus nem veszi észre.) Igen sokszor ha e baj jelen van és a vevő észre is veszi, az eladó azt mondja »csikó kehiben« van, vagy »járványos kehiben«, »poros szénát evett«, »megesikozott«, »megfázott« de minden jó lesz egy pár nap múlva. Ha nem a vásáron veszi észre a vevő, úgy ha egy néhány nap múlva a vevő értesíti észrevételéről, úgy vagy ugyanazon kifogásokat használja és váltig biztatja legyen csak türelemmel, adjon más takarmányt, ajánl egy pár kuruzsló szert. A jóhiszemű tisztességes vevő beleenyugszik, az idő szépen halad előre, a 15 nap egykettő eltelik és akkor az eladó mosolyog egyet a bajusza alatt, sikerült az atyafit ártalmatlanná tenni. Sokszor a látszat kedvéért azt mondja. Fogjon vissza kend valamit a pénzből és aztán ha megküldi, én majd a járlatot küldöm. Ily törvénytelen meg nem engedett és súlyos büntetést maga után vonó kifogással és szabálytalansággal akarja az eladó sötét bűnét gonosz kufárságát takarni. Ebbe senki bele ne menjen. Megtörtént vételnek csak az tekinthető, a melynél a tulajdonjog átruházás is megtörtént. Nagyon jól tudja az eladó, hogy a járlat visszatartásáért nem tanácsos öt pörölni, mert azért erős büntetés jár és így evvel a dologgal fogva tartja a vevőt és vezeti az orránál fogva ameddig neki jól esik.

Tehát térjünk a dologra.

A fuladozást határozottan és kétséget kizárólag, csak arra hivatott szakember, állatorvos tudja megállapítani és csak annak bizonyítványa mérvadó a törvény előtt, különösen szép és tetszetős, de amellet olcsó lónál amelynél semmi hiba nem látszik kell vigyázni, mert az több mint bizonyos, hogy valamely hibában szenved. Ha sehol, itt fényesen beigazolódik a közmondás szava, »olcsó húsnak hig a leve.« Ha valamely vevőnek egy ló megtetszik, az ára is megfelelő, legjobb ha azt a végleges vétel előtt a helyszínén működő állatorvossal megvizsgáltatja. A vizsgálatért 4 koronát fizet, de akkor aztán nyugodtan alhatik, hogy megfelelő állatot vett.

Ha azonban nem volna módjában ott a helyszínén megvizsgáltatni, úgy pihentesse az állatot 2—3 napig, ne fogja semmi munkára, adjon jó tiszta (pormentes) takarmányt, megfelelő langyosságú vizet és teljes pihentetés után fogja be kocsiba, terhelje meg úgy a kocsit amit az az állat szervezete fáradtság nélkül el bírja. Üljön fel a tulajdonos maga a kocsira, vegye maga a szárat a kezébe és ha lehet hajtsa mérsékelt ügetésben, egyenletesen, lehetőleg dombra.

Már most ha azt látja, hogy lova az egyenletes hajtás kis terü mellett, hamarosan kifárad, nagyon izzad, az oldala igen pumpól vagyis nagyon szaporán mozog a has alján, az ugynevezett keh barázda is igen meglátszik, az orrlékek igen tágulnak, az állat fejével levegő után kapkod, úgy gyanut foghat arra, hogy fuladozó, vagyis népies nyelven »száraz kehes«. Ha ezeket a tüneteket látja legjobb állatorvoshoz fordulni és megvizsgáltatni. Mint említettem a vizsgálat díja 4 korona, a bizonyítvány kiállítás 4 korona, a bélyegilleték 1 korona. Ezt a 9 korona költséget az állatorvos a bizonyítványon részletezve feltünteti. Ha állatorvos nem volna a községben, úgy a vizsgálat pontos és gyors lefolytatása céljából tanácsos az állatot elhajtani az állatorvos lakhelyére de úgy, hogy az ott 2—3 órát pihenessen, mert a vizsgálat csak teljes pihentetés után ejthető meg, maga a vizsgálat is több mint egy órát vesz igénybe.

Ezek volnának a fő irányadó szempontok a fuladozásra nézve. További közleményeimben a szerkesztőség szives engedelmével a többi hibákról fogok megemlékezni.

Tyúktenyésztésről.

Közi: Paczkovicsné.

Tudom, különösnek fog föltűnni ez erdészeti szaklapban e kis értekezés a tyúktenyésztésről. De tudva azt, hogy az erdőörök nejei közül sokan olvassák e lapot, jónak láttam ajánlani egy tyúkfajt a tenyésztésre. Még pedig a sárga orpingtont, amely sokkal kedvezőbb a kacsá, liba és pulyka tenyésztésénél, mert fél annyi költséggel és fáradsággal nagy mennyiségű csibét lehet produkálni.

Lesznek sokan olvasónöim közül, akik azt fogják mondani: könnyű azt tanácsolni, de nehezebb megtenni. Valóban, hogy nem nehéz az ilyesmit megírni, de nem nekem, aki tollforgatás helyett inkább főzőkanál és varrótü kezeléséhez vagyok szokva.

Tessenek csak egy kis fáradságot venni maguknak — és csak egyik évben próbát tenni —, mily meglepő lesz az eredmény s fáradságuk nem lesz-e megjutalmazva? Én részemről a plymouth-fajt tenyésztettem, de látva, hogy mily háládatlan faj, a sárga orpingtont vettem át, amely fajt melegen ajánlhatom bárkinek.

Először: a csibék gyorsabban fejlődnek, másodsor: jó tojók, harmadszor: tollazatuk finomabb a plymouthénál és negyedszer: az eladásnál is hamarabb kél el s

jóval nagyobb összeget kapunk értük. S ami az éghajlatot illeti, még a legmagasabb hegyvidéken is sikeres a tenyésztése.

A csibéket nagyon ajánlatos négy-öt hétig tengeri darával és kölessel etetni (de friss és nem dohos kölessel), azontúl pedig már csak háromszor napjában kívánják a főtt irt magot, napközben legjobb főtt burgonyát adni nekik, amitől rendkívül gyorsan nőnek. De három-négy héten belül nagy gond fordítassék arra, hogy csakis a darát vagy kölest kapják, még pedig elég gyakran, a burgonya pedig mellőzve legyen, mivel hasfájást kapnak és nagyobb részük elpusztul e betegségben, a megmaradtak pedig rendkívül satnyák lesznek.

Nagyon háladatos és kifizető lenne az erdőörneknek a tyúktenyésztést felkarolniok, mert a négy-öt hónapos baromfit holmi hulladékon, teszem azt: csépléstől elmaradt apró magon (amit ocsúnak hívnak vidékünkön), főtt burgonyán stb. lehet jól tartani. S így aztán nemcsak konyhánkat látnánk el hússal, de azt hiszem, hogy gyermekeinknek is jutna még egy-egy köténykére, kendőcskére annak az árából.

Hazánkban van egy nagy baromfitelep, a »Gubacsi gazdaság«, ahol tiszta fajt lehet kapni, no de egy szegény erdőörnek az rémdrága, mert a tojáznak darabja egy koronába esik. Hanem annak idején, vagyis tavasszal, február vagy márcziusban szolgálók e lap útján fölvilágosítással, hogy hol kaphatók e fajtojások elég jutányos árban.

Különfélék.

Halálozás. — Az erdészeti altiszti karnak egy igen érdemes tagja: Gyöngyössy József nyug. m. kir. főerdőr, a vadászerei m. kir. erdőéri szakiskolának két évtizeden át munkavezető és élelmező főerdőre augusztus hó 7-én hosszás szenvedés után elhalt.

Temetése augusztus hó 9-én ment végbe a vadászerei szakiskola tiszti és altiszti karának, növendékeinek, valamint a környékbeli altisztek jelenlétében.

Bizonyára az altiszti kar igen számos tagja könyves szemmel gondol a »jó öreg Gyöngyössyre« mint egykori oktatójára.

Pihenjen békén, csendesesen!

Nyugdijbiztosítás. Finta Lajos, Baranya vármegyei járási erdőőr ö-szörös tagsági joggal, az Országos Gazdasági Munkás- és Cselődsegélypénztár I. csoportbeli tagjai sorába lépett, biztosítván magának e szerint havi 50 Kor. nyugdíjat.

Az állatok szívóssága. Nemrég történt, hogy Schwarzburg-Sonderburg herceget egy vadászat alkalmával, amint az elejtett vadkant szemlélte, az élettelennek látszó állat agyarával megsebezte. Az állatok bámulatos szívósságát sok példával lehetne illusztrálni. Tudnak olyan farkasokról, amelyek három, sőt két lábbal vígan megtudtak élni; sőt arra is volt már példa, hogy a félig megnyúzott farkas a vadászt megharapta. A görény

szívóssága szinte páratlan. Egy csapdába került görényt a vadász félóra hosszáig mindig vert, s amikor biztosra vette, hogy az a legalaposabban kimult, kiszabadította a csapdából. A görény ekkor elkezdett vonaglni és maga körül harapdálni. A vadász erre beleszurta a vadász-kését, de a görény még mindig harapott. Most meg a fejébe szúrta a kését a vadász, s az állat csakugyan abban hagyta a harapást, de amikor a kését a fejéből kihúzták, az állat megint vonaglott. Egy szarvas több lösebből vérezve, élettelenül feküdt a földön. A vadász beleszurta kését, hogy földarabolja a hulláját. Egyszerre a szarvas hirtelen talpra ugrott és testében a kés-sel elfutott. Csak tizenkét órai fárasztó hajsza után sikerült a vadat véglegesen leteríteni. Kitünt, hogy a kés épen a szívében maradt benne, de emellett alaposan kifárasztotta üldözőit. Belage newyorki bálnahalász-hajó egy bálnát fogott, amelynek testében egy szigonyt találtak. Miután a szigony mindig el van látva a vadász-hajó nevével, könnyű volt megállapítani, hogy azt a Montezuma halász-hajó szurta bele — ezelőtt negyven esztendővel.

Az erdők és a jégeső. Egy kiváló erdész megvizsgálta Európa különféle országainak esőzési és jégverési statisztikáját a tudományos intézetek megfigyeléseiből és sok régi biztosító társaság följegyzéseiből. Arra az eredményre jutott, hogy azon a vidéken, ahol sok az erdőség, gyakori a közönséges eső, de annál ritkább a jégeső. Szerinte a föld villamos feszültsége az erdős vidékeken csekélyebb, mint ott, ahonnan a fákat az erdőgazdálkodás kiirtotta. Ezeken a helyeken gyakran van jégeső, holott azelőtt az valóságos ritkaság volt. Viszont a beerdősített vidékeken a jégeső a legritkább csapások közé tartozik. Mindezek szerint a jégeső ellen legjobb védelem az erdőültetés. Ezzel nemcsak a vidékeket a jégverés ellen óvják meg, hanem a rendes esőzést is elősegítik. Az alföldeken, a gabona- és szőlőtermőhelyeken ajánlatos a sűrű ligetekkel való befásítás. A befásításra nem okvetlen az erdei fák szükségesek, sőt gazdasági tekintetben célszerűbb a gyümölcsös.

Guttapercha fák. Amióta a villamosságot a földalatti sodronyokon vezetik, azóta a guttapercha nélkülözhetetlen cikk lett, mert a drótok elkülönítésére a guttapercha a legjobb elszigetelő anyag. A guttaperchát Borneo, Jáva és Sumatra szigeti fából állítják elő. Régente a fa kérgét lefejtették és a benne levő tejszerű anyagot kloroformmal, éterrel, vagy benzolinnal, vagy pedig szénkéneggel kivonták. Ezzel a drága eljárással csak kevert anyagot nyertek. De a legnagyobb baj az volt, hogy a lekérgezett fák mind elpusztultak, ami a guttaperchatermelésre káros volt. Legújában Jungfleisch tanár ajánlatára más eljárást követnek a guttapercha előállítására. Ugyanis a tejnedv nemcsak a kéregben, hanem a fa minden részében van; legbőségebben a levelekben és a fiatal hajtásokban. Ezért a fákról időnkint óvatosan leszedik a galyakat és a lombokat megszáritva, gépekkel összeörlik. A megőrölt lisztanyagot tengervízben kifőzik, ezzel a tiszta guttapercha vékony rétegben különválnak. A guttapercha gyártását és for-

galombahozását a kínai telepítvényesek rég idő óta sikerrel üzik Singaporeban, ahol a guttapercha kereskedelemnek a középpontja van. Évenként 5—6 millió kilogramm mennyiséget szállítanak onnan el és több mint a felét Anglia használja fel.

Uj gummifák fölfedezése. Az amerikai francia Guyanában, ahová az állami foglyokat szállítják, újabban a gyarmat belsejében hatalmas fákat fedeztek fel, amelyeknek kérge és háncsa igen sok gummit tartalmaz. Kínának hívják a benszülött amerikaiak ezt a becses anyagot, amelyet a gyarmat népei nagymennyiségben szállítanak Franciaországba feldolgozás végett. A további kutatásból kitűnt, hogy az illető fa magja rendkívül illatos és kellemes illatszert lehet belőlük előállítani. Párizsban most nagy pénzüsszeggel részvénytársaság alakult, mely a Dipteriox odorata nevű fa anyagainak kihasználását tervezi, valamint Saint Laurent du Marconi telepének területét az új gummifával fogja befásítani.

Állatok kora. Az állatok között a legnagyobb életkort a bálna éri el. Ezer esztendeig is él. Az elefánt 400, a hattyu 300, a teknősbéka 100, a sas 100, a teve 100, az oroszlan 70, a ló 25—30, a tehén 20, a medve 20, a szarvas 20, a sertés 20, a kutya 20, a macska 15, a róka 10, a juh 10, a nyul 7 és a mókus 8 éves kort érhet el.

Előfizetések nyugtázása.*)

1/4 évre (1 koronát) fizettek a következők:
Szalay Lajos (2062), Veres József (2065), Dénes Mihály (2069), Hollitsch Ferencz (2073), Fenyvesi János (2087), Világhy Károly (2096), Mezey Károly (2115), Toth Vilmos (2117).

1/2 évre (2 koronát) fizettek a következők:
Győrffy Illés (1897), Dema József (1898), Toth Ferencz (1899), Czunya György (1902), Kiss Aladár (1909), Mery Antal (1924), Kokés Károly (1925), Horváth Ferencz (1926), Bálint László (1932), Kadilla Péter (1933), Göndör Gusztáv (1936), Katler János (1945), Nigrin József (1954), Járasi erdőőr, Csém (1955), Járasi erdőőr, Borostyánkő (1956), Járasi erdőőr, Felsőőr (1957), Járasi erdőőr, Nyöger (1958), Járasi erdőőr, Vasvár (1959), Járasi erdőőr, Körmen (1960), Járasi erdőőr, Sal (1961), Járasi erdőőr, Szentgotthard (1962), Járasi erdőőr, Nemetújvár (1963), Járasi erdőszolga, Doroszló (1964), Illés Ignác (1975), Berghoffer József (1976), Bándy Sándor (1979), Varga Mihály (1980), Sztrencsik Pál (2023), Hagozsky József (2024), Gaál Antal (2026), Perényi Miklós (2027), báró Bánffy Ferencz (2028), Fischer József (2029), Molitorisz István (2061), Hertelendy Jenő (2063), Czintos Lajos (2064), Majer Miklós (2067), Majer János (2068), Rác János (2070), Urmánczi János (2071), Zsigla János (2086), Szij Ferencz (2088), Barna József (2089), Péter Ferencz (2093), Greisinger András (2094), Kotta János (2095), Kövesdi Sándor (2110), Ecker István (2111), ij. Mazur János (2112), Prokl Rezső (2113), Salamon András (2114), Forgács Mihály (2116), Krems Oszkár (2218).

1/4 évre (4 koronát) fizettek a következők:
Járasi erdőgondnoksági védszemélyzet, Torda (2074), járasi erdőgondnoksági védszemélyzet, Topánfalva (2075), Kovácsi Gyula (2090), Juhász István (2091), Nazarovics Antal (2092), Péter Ferencz (2097), Dátes Vazul (2098) Fábian Béni (2099), Csáki Bálint (2100), Lungocs Miklós (2101), Leabu Spiridon (2102), Meszariu György (2103), Bernáld Mór (2104), Maczó János (2105), Kozma Antal (2106), Iván Illés (2107), Melega István (2108), Balogh István (2109).

*) A név mellett álló szám, mely a **címszalagon is fel van tüntetve**, az előfizetési napló folyó száma, melyet úgy az előfizetés megújítása alkalmából a postautalvány szelvényén, valamint bármilyen felszólamlás esetén az illető levélben vagy levelező lapon **kérünk okvetlenül feltüntetni**, hogy minden félreértés vagy késedelemnek elejét vehessük.

A kiadó hivatal.

Sz. 192/907.

Pályázat.

A besenyői m. kir. járasi erdőgondnokság területéhez tartozó X. védkerületben Szács-Szt.-György községben leendő lakással 300 kor. évi bérrel, 50 kor. lakással és 150 kor. loátalánnyal javadalmazott és folyó évi julius havában lemondás következtében erdőlegényi állomás betöltésére pályázat kihirdettetik, a mely állomásra csak olyan egyén pályázhat, a ki:

- a) magyar állampolgár;
- b) fedhetlen életű;
- c) életének 24-ik évét betöltötte;
- d) az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel kiállotta;
- e) ép szellemi erő és egészséges testalkattal mellet, hibátlan beszélő, látó és halló képességgel bír.

Felhivatnak tehát mindazon egyének, a kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy a fentemlített kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat a tekintetes közigazgatási erdészeti bizottsághoz czímezve folyó évi szeptember hó 15-ig alulírt m. kir. járasi erdőgondnokságnál okvetlen benyujtsák.

Besztercze, 1907. évi augusztus hó 11-én.

E 47. Besenyői m. kir. járasi erdőgondnokság.

740. szám.

1907.

Pályázat erdőőri állásra.

Kolozs vármegye területén állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél a közigazgatási erdészeti bizottság 1907. évi 662. számú határozata folytán egy járasi erdőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 400 korona, évi lakbér 80 korona, lófartási átalány 120 korona, egyenruha-átalány 50 korona, vagyis összesen 650 kor.

Pályázhatnak mindazok, akik magyar állampolgársággal bírnak, fedhetlen előéletűek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó, halló és beszélő képességgel bírnak és az erdőőri szakvizsgát sikerrel letették. Mindezek niteles okmányokkal igazolandók.

Sajátkezüleg írt egykoronás bélyeggel ellátott kérvények 1907. évi szeptember hó 10-ig a kolozsvári m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be. (Kolozsvár, Mikó-utca 16. szám.)

Később beadott, vagy nem szabályszerűen felszerelt kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Kolozsvár, 1907. évi augusztus hó 8-án.

E. 48.

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetés.

Folyó évi október hó 1-re kerestetik egy kaucazióképes, 32—40 éves nős, erdőőr (erdész).

Pályázótól megkívántatik, hogy a lombfaerdők kezelésében teljes jártassággal bírjon, tollforgató legyen s úgy a magyar mint a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja. Továbbá megkívántatik, hogy pályázó kitűnő fővadvadász legyen és egy urat cserkészés alkalmával kellő körültekintéssel és szakértelemmel vezetni képes legyen. Az állás, melyhez a megélhetéshez elegendő fizetés jár, kellemes és állandó.

Fenti állásra pályázni kívánók — csakis kitűnő ajánló levelekkel és bizonyítványokkal bírók — felhivatnak, hogy eddigi alkalmaztatásukat bizonyító hiteles igazolványaik és bizonyítványaik másolatával, valamint fényképpel felszerelt, német és magyar nyelven szerkesztett pályázati kérésüket e lap szerkesztőségéhez »A. Z. 100« jelige alatt mielőbb nyujtsák be. E. 39. 3-3

Személyes bemutatkozás csakis **kívánatra.**

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye területén állami kezelésbe vett községi és némely más erdő- és kopárterületek védelménél egy (1) hatósági erdőőri és két (2) hatósági erdőszolgai állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 360 korona, utazási átalánya 120 korona, tűzifa és legeltetési illetményváltás 79 korona 20 fillér és 6 korona iroda-átalány, az erdőszolga évi bére 240 korona és 52 korona 80 fillér illetményváltás.

Pályázóktól megkívántatik: a magyar állampolgárság, fedhetetlen előélet, legalább 24 éves, de 35 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, az erdőőri állásnál ezenkívül még az erdőőri szakvizsga sikeres letétele, mely adatok hiteles okmányokkal igazolandók.

Kérvények egy koronás bélyeggel ellátva és sajátkezűleg írva 1907. év augusztus hó 31-ig a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be.

Elkészett kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

Székelyudvarhely, 1907. évi augusztus hó 2-án.

E. 46.

M. kir. állami erdőhivatal.

Ny. 21. 3-24

Eredeti Grammophonok

angyal védjeggyel a legjobbak!

Őrizkedjék az ember utánzatoktól, melyek csak kellemetlenséget okoznak.

Eredeti grammophonok 45 kor.-tól feljebb, legjobb minőségben kaphatók.

Nagy választék lemezekben, havonként új felvételek.

Egy és két oldalon bejátszott lemezek. — Régi, használt lemezek kicseréltetnek.

A Deutsche Grammophon A.-G. egyedüli képviselője Temesvár részére:

KECSKEMÉTI SÁNDOR

lészerezés, villamos műszaki telep, nikkelező intézet

Temesvár-Belváros, (Agrár-palota).

Gyümölcsfa-csemetékkel nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben, jól és jutányosan szolgálhatok. Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgálók. — Készlet 1 éves átültetlen és 2 éves átültetett: több $\frac{1}{2}$ milliónál **alma** — valódi vadalma közel $\frac{1}{2}$ millió **körte** — vadkörte cca. $\frac{1}{4}$ „ **birs** — dugványcsemeték 100.000 drb kajszin, mandula és őszibarack. — Készletben vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen gesztenye és gleditschiafák ezerszámmra.

Árjegyzék, dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

NY. 2. 16-*

cca. $\frac{1}{4}$ millió **Mariannaszilva** — dugványok
 „ $\frac{1}{4}$ „ **Myrabolana** és **szilva**
 „ $\frac{1}{4}$ „ **Meggy** és **cseresznye**

Mühle Vilmos, faiskolák, cs. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

SCHERTER TIVADAR

előbb PAUSENBERGER

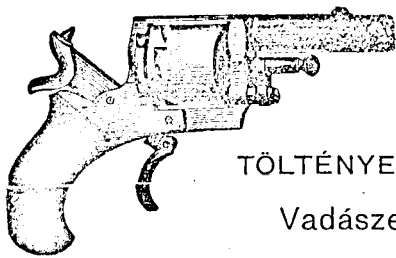
VASKERESKEDÉS

Temesvár-Belváros,

Hunyadi- és Jenő herezeg-uteza sarkán.

Telefon 499.

Legnagyobb választék Vadász-, Madár- és Flaubert-
fegyverekben, Forgópisztolyok, Browning-ismétlő
pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

AMERIKAI
LÉGFEGYVEREK

TÖLTÉNYEK és SERÉT

Vadászeszközök.

Ny. 5. 16-*

52525252525252525252

A vadász-vizsla.

Gyakorlati útmutató a vizsla nevelés-, tanítás-, használat-
és gyógykezeléséhez.

Második kiadás.

Ára 1 kor. 50 f. a szerzőnél: Stark Dezső főerdész,
Drávatamási (Somogy m.) E. 19. 11-*

25252525252525252525

SORFÁK.

Erősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális aján-
lattal állok szolgálatra, — különösen

**Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus,
Maclura, Quercus, telt Crataegus, Robinia**
stbi-ből.

Mühle Vilmos, faiskolák,
es. és kir. udvari szállító **Temesvár.**
Ny. 3. 16-*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

BUDAPEST IV, Kossuth Lajos-uteza 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes csinos kiállítású
erdészeti és erdő altiszti egyenruhák

nemkülönbön felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1½%-ot adunk át a fentebb ter-
vezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekinthető számos
elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére
hoztuk kivitelbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-divat szerint, szinte *jutányos árban* készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem
vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivételére különösen kiváló gondot és figyelmet
fordítunk.

Kívánatra **ingyen és bérmentve** küldjük meg **árjegyzékünket** és a hivatalos megrendeléshez szükséges részlet-
fizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz
kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel:

BLUM ÉS TÁRSA

Szerb kir. udvari szállítók.

Ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságú földmivelésügyi
Minisztérium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha szállítói.
Az »Országos Erdészeti Egyesület« rendes tagjai.

E. 6. 16-*